

Επιπτώσεις της νέας κρίσης στην οικονομία

Ακόμη και αν ο πόλεμος στην Ουκρανία λήξει σύντομα και οριοθετηθεί κάποια λύση, η διαταραχή θα έχει οικονομικές συνέπειες μεσοπρόθεσμα. Η αβεβαιότητα αυξάνεται, σημαντικές αγορές θα ισορροπήσουν σε υψηλότερες τιμές και οι χώρες θα διέλθουν περίοδο υψηλότερου πληθωρισμού. Μετά τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση και πριν ακόμη τελειώσει η πανδημία, μια ακόμη κρίση θέτει εμπόδια στην προοπτική συστηματικά ισχυρής ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Η ομπρέλα που προσφέρουν τα συνεχιζόμενα και νέα ευρωπαϊκά μέτρα προστασίας έχει κρίσιμη σημασία και επιτρέπει στήριξη σημαντικού μέρους των εισοδημάτων. Όμως μια κρίση τέτοιου εύρους, ιδίως όταν προστίθεται σε αδυναμίες που προϋπήρχαν δεν μπορεί να μην έχει κόστος. Η προηγούμενη εκτίμηση, πως τη φετινή χρονιά θα υπήρχε ισχυρή ανάπτυξη αλλά και δημοσιονομική προσαρμογή, είναι επιθυμητό να επιβεβαιωθεί όσο το δυνατό περισσότερο.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Πέρα από τις άμεσες συνέπειες, λοιπόν, υπάρχουν τρεις κρίσιμοι δείκτες για την πορεία της οικονομίας.

Πρώτα, είναι το εξωτερικό ισοζύγιο. Η άνοδος των τιμών ενέργειας, όσο και να μετριαστεί στη συνέχεια, αυξάνει άμεσα το κόστος των εισαγωγών, ενώ η σχετική επιβάρυνση της εγχώριας βιομηχανίας δυσχεραίνει τις εξαγωγές της. Ήδη, με την ισχυρή ανάκαμψη του προηγούμενου έτους, η αύξηση της κατανάλωσης εκφράστηκε και με υψηλές εισαγωγές αγαθών. Η εξισορρόπηση του εμπορικού ισοζυγίου με ισχυρή άνοδο του τουρισμού είναι εφικτή αλλά, πλέον, όχι βέβαιη. Αν ο πόλεμος διαρκέσει, ο συνδυασμός αυξημένου μεταφορικού κόστους, μειωμένων εισοδημάτων στην Ευρώπη, μαζί με την ευρύτερη αποσταθεροποίηση, θα οδηγήσει σε μικρότερη αύξηση από ό,τι υπολογίζονταν.

Υστερα, είναι οι επενδύσεις. Η προοπτική για ισχυρή αύξηση στο σύνολο του έτους, υψηλά δημόσιου ποσοστού, ήταν πιθανή δεδομένης της χαμηλής βάσης και συσσωρευμένου κενού, παγκόσμιας μεγέθυνσης, βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του Ταμείου Ανάκαμψης. Η αναταραχή στις κεφαλαιαγορές και οι πληθωριστικές πιέσεις θα είναι ανασκετικοί παράγοντες, αν και τα πραγματικά επιτόκια θα μειωθούν.

Σε κομβικούς τομείς, όπως η ενέργεια, τα τρόφιμα, ο τουρισμός και οι μεταφορές, υπάρχει μετακίνηση ζήτησης ανάμεσα σε κλάδους και αβεβαιότητα, που μπορεί να αναβάλει επενδυτικά σχέδια.

Τέλος, είναι το δημόσιο ταμείο. Τα δυο προηγούμενα έτη, μέσα στην πανδημία, καταγράφηκαν βαθιά ελλείμματα. Ο προγραμματισμός για αύξηση εσόδων όσο και για μείωση δαπανών ήταν άμεση ανάγκη. Καθώς ο ρυθμός μεγέθυνσης αναμένεται χαμηλότερος από τις αρχικές εκτιμήσεις, τα φορολογικά έσοδα μπορεί να πεισθούν, αν και ο πληθωρισμός έμμεσα θα τα υποβοηθήσει. Ταυτόχρονα, υπάρχει ανάγκη για νέες δαπάνες, κυρίως για την προστασία των νοικοκυριών από το κόστος ενέργειας.

Αν και οι προκλήσεις που συνοπτικά καταγράφονται παραπάνω έχουν φυσικά εξωγενή πηγή, αλληλοεπιδρούν με βασικές αδυναμίες της οικονομίας μας. Η επιστροφή σε βαθιά δίδυμα ελλείμματα κατά την πανδημία και η επί μακρόν υστέρηση σε παραγωγικές επενδύσεις και εξαγωγές υψηλής καινοτομίας, αποτελούν λόγους για γρήγορη και μέσα στη νέα κρίση. Οι κατάλληλες δημοσιονομικές επιλογές και η προώθηση αλλαγών στην παραγωγική δομή, με αίσθηση επείγοντος, είναι συνθήκες για θετική πορεία των πραγματικών εισοδημάτων άμεσα και στη συνέχεια.

Αν και οι προκλήσεις που συνοπτικά καταγράφονται παραπάνω έχουν φυσικά εξωγενή πηγή, αλληλοεπιδρούν με βασικές αδυναμίες της οικονομίας μας. Η επιστροφή σε βαθιά δίδυμα ελλείμματα κατά την πανδημία και η επί μακρόν υστέρηση σε παραγωγικές επενδύσεις και εξαγωγές υψηλής καινοτομίας, αποτελούν λόγους για γρήγορη και μέσα στη νέα κρίση. Οι κατάλληλες δημοσιονομικές επιλογές και η προώθηση αλλαγών στην παραγωγική δομή, με αίσθηση επείγοντος, είναι συνθήκες για θετική πορεία των πραγματικών εισοδημάτων άμεσα και στη συνέχεια.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών